

Förvaltningsutskottet

Regeringens årsberättelse 2019

Till revisionsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens årsberättelse 2019 (B 1/2020 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för utlåtande till revisionsutskottet. Tidsfrist: 16.10.2020.

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- polisdirektör Stefan Gerkman, inrikesministeriet
- utvecklingsdirektör Harri Martikainen, inrikesministeriet
- regeringsråd Johanna Hakala, inrikesministeriet
- överingenjör Jaana Rajakko, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Johanna Hautakorpi, justitieministeriet
- regeringsråd Minna-Marja Jokinen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Sari Hosionaho, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Isamaria Mäkiäho, finansministeriet
- specialsakkunnig Merja Hilpinen, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringsråd Pirjo Kainulainen, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Joni Komulainen, social- och hälsovårdsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

1. Allmänt om behandlingen av regeringens årsberättelse i utskottet

I utlåtandet går utskottet igenom de uttalanden som riksdagen har godkänt med medverkan från utskottet och som är förpliktande för regeringen. För varje uttalande som utskottet har medverkat till har utskottet bedömt om uttalandet fortfarande bör stå kvar i berättelsen. Det finns olika skäl till att ett uttalande föreslås stå kvar. Bland annat kan det bero på att ett lagförslag bereds med anledning att uttalandet, att de åtgärder som förutsätts i uttalandet fortfarande pågår eller ännu inte inletts, att effekten av de åtgärder som vidtagits på grund av uttalandet måste följas upp och vid behov särskilt bedömas eller att uttalandet av något annat skäl fortfarande är aktuellt.

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

Utifrån utfrågningen av sakkunniga har utskottet fått den uppfattningen att ministerierna mestadels arbetat på behörigt sätt för att genomföra uttalanden. Men för en del av uttalandena uppkommer frågan om det har gjorts tillräckligt stora insatser för att genomföra uttalandet.

2. Uttalanden som kan strykas

Lagstiftningen om vittnesskyddsprogram

RP 65/2014 rd – RSv 248/2014 rd

Riksdagen förutsatte att regeringen snabbt skrider till åtgärder för att revidera lagstiftningen om vittnesskyddsprogram så att information som med hjälp av tekniska anordningar, metoder eller programvaror inhämtats under övervakning av den skyddades bostad och dess närområde i så stor utsträckning som möjligt ska kunna utnyttjas för förhindrande också av andra brott än sådana som riktar sig mot den skyddade och vid förundersökningen av sådana brott samt under hela straffprocessen.

Av berättelsen framgår det att man i projektet för revidering av lagstiftningen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet utvärderade möjligheterna att utsträcka rätten att använda uppgifter i registret över vittnesskyddsprogram också vid åtgärder för att förebygga andra brott än de som riktar sig mot den skyddade personen, vid förundersökning av sådana brott och under hela straffprocessen. I projektet utarbetades en proposition med förslag till lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och till vissa lagar som har samband med den (RP 242/2018 rd) och den lämnades till riksdagen den 22 november 2018. I propositionen ingår inga ändringar i användningen av uppgifterna i registret över vittnesskyddsprogram. En mer omfattande användning av uppgifterna i brottsbekämpning ansågs inte kunna föreslås, eftersom grundlagsutskottet i sin utlåtandepraxis betonat ändamålsbegränsningen för upptagningar från övervakning av den skyddades bostad och dess närområde och att uppgifterna endast får utnyttjas för att genomföra vittnesskyddsprogrammet och förhindra eller utreda ett brott som riktar sig mot den skyddade personen (GrUU 33/2014 rd).

Enligt berättelsen ger ärendet inte längre anledning till åtgärder med anledning av grundlagsutskottets utlåtande.

Förvaltningsutskottet anser att uttalandet kan strykas. Ett eventuellt genomförande kräver ny reglering utan koppling till vittnesskydd.

Beredningen av reformprojekt som berör kommunerna

RP 268/2014 rd – RSv 348/2014 rd

Riksdagen förutsätter att stora och vittgående reformprojekt som berör kommunerna i fortsättningen blir föremål för en parlamentarisk beredning i genuint samarbete.

Regeringen uppger bara att det inte finns något nytt att meddela riksdagen i ärendet. I berättelserna för 2018 och 2017 hänvisar regeringen till beredningen av det dåvarande landskapsprojektet

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

och till de parlamentariska uppföljningsgrupper som hade tillsatts för beredningen av projektet Framtidens kommun (FvUU 22/2018 rd och FvUU 6/2019 rd).

Även om uttalandet kan strykas, anser utskottet att frågan är viktig också framöver.

3. Uttalanden som ska stå kvar

Utveckling av verksamheten på tillnyktringsstationerna och annan akut missbrukarvård

RP 90/2005 rd – RSv 94/2006 rd

Den 5 september 2006 förutsatte riksdagen att regeringen utreder möjligheterna att tillsammans med social- och hälsovården och polisen driva på en utveckling av verksamheten på tillnyktringsstationerna och annan akut missbrukarvård.

Frågor i anknytning till droger och missbrukarvård, inklusive lagstiftning och styrning, hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde. Inrikesministeriet har i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet arbetat för att utveckla frågorna. Ministeriernas hade 2009–2011 en gemensam arbetsgrupp för utredning av gripande, transport, bemötande och vård av berusade och arbetet med att utveckla frågan fortsatte inom ramen för programmet för den inre säkerheten. Syftet med uttalandet är att minska polisens roll i fasttagande, transport och tagande i förvar av berusade och att stärka social- och hälsovårdsaktörernas roll. Det är inte motiverat att bygga upp ett antal separata tillnyktringsstationer. I stället bör man satsa på det pågående arbetet med att utveckla servicesystemet.

Arbetet med att vidareutveckla servicesystemet pågår. I samband med jourreformen preciserades den 1 januari 2017 författningarna om gemensam jour för mentalvård och alkohol- och drog arbete inom socialvården och hälso- och sjukvården. Tack vare jourarbetet får klienter inom psykvård och missbruksvård bättre möjligheter till lika tillgång till tjänster. Jourreformen genomförs med stöd av en rad arbetsgrupper på nationell nivå. Enligt regeringsprogrammet kommer den social- och hälsovård som kommunerna nu har organiseringsansvar för att överföras till de självstyrande landskap som ska inrättas. I den regionala beredningen planeras för närvarande åtgärder för att utveckla och organisera social- och hälsovården. Social- och hälsovårdsministeriet stöder beredningen på många olika sätt.

Utskottet påpekar också denna gång att ärendet har avancerat mycket långsamt, trots att riksdagens uttalande är nästan femton år gammalt (se även FvUU 6/2019 rd och FvUU 22/2018 rd). Vidare anser utskottet det viktigt att berusade som inte är i behov av polistjänster hänvisas till de tillnyktringstjänster som social- och hälsovården ansvarar för.

Ändringar i lagen om hemkommun och socialvårdslagen

RP 101/2010 rd – RSv 261/2010 rd

Den 13 december 2010 förutsatte riksdagen att regeringen

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

1. noga bevakar hur reformen påverkar bland annat kostnadsfördelningen mellan kommunerna och
2. utreder alla aspekter kring hemkommunen för personer som bor självständigt och omfattas av öppenvården och i förekommande fall tar itu med att bereda ändringar i lagstiftningen.

Av årsberättelsen framgår det precis som tidigare att det i anslutning till ärendet genomfördes en enkät 2013 om konsekvenserna i kommunerna av de bestämmelser som trädde i kraft den 1 januari 2011.

När någon byter hemkommun har den tidigare hemkommunen fortsatt ansvaret för kostnaderna för den familjevård, institutionsvård och boendeservice som personen får. Enligt kommunernas svar på enkäten, som genomfördes av Institutet för hälsa och välfärd, har inte särskilt många personer flyttat, och de lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2011 hade inga betydande ekonomiska eller andra konsekvenser för kommunerna, med vissa undantag. I enkäten ställdes också frågan om lagstiftningen bör ändras så att också personer som omfattas av öppenvården kan ansöka om tjänster i en annan kommun och bli invånare i kommunen. Av de 112 kommuner eller samarbetsområden som besvarade frågan ansåg 88 att det inte finns något behov av lagändringar. De som motsatte sig motiverade mestadels sin ståndpunkt med att de som omfattas av öppenvården kan byta hemkommun utan särskild lagstiftning. En del av de svarande uttryckte oro över att kostnaderna, det administrativa arbetet och tvisterna mellan kommunerna kommer att öka. Dessutom påpekade de att större möjligheter att byta hemkommun skulle göra det svårare att förutse servicebehovet i kommunerna. Av de svarande ansåg 24 att en ändring behövs och motiverade sin ståndpunkt med valfrihet, rättvisa och behovet av att trygga lika möjligheter för alla.

Regeringen har inlett beredningen av en strukturreform av social- och hälsovården, sägs det i årsberättelsen. Reformen innebär att ansvaret för att ordna social- och hälsovård överförs från kommunerna till de nya landskap som inrättas. Det arbete som utförts under de föregående valperioderna ska beaktas i beredningen.

Uttalandet är fortfarande aktuellt, framhåller förvaltningsutskottet.

En långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn

RP 224/2010 rd – RSv 371/2010 rd

1. Riksdagen förutsatte att regeringen utarbetar en uppdaterad långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och att det också görs ett åtagande att efterleva den.

Enligt årsberättelsen har inrikesministeriet fortsatt den interna långsiktiga hållbarhetsanalysen av ämbetsverken inom förvaltningsområdet (inklusive polisväsendet), som inleddes 2018. Syftet var att på ett jämförbart sätt klarlägga ämbetsverkens ekonomiska situation, förvaltningsområdets långsiktiga verksamhet och ekonomiska hållbarhet och resursbehov samt att lyfta fram de hållbarhetsutmaningar i den normala verksamheten som anknyter till planeringen av omkostnaderna

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

och anslagens tillräcklighet. Hållbarhetsanalysen visade att det finns ett utgiftstryck i polisväsendets utgiftsstruktur, särskilt beträffande högre lokalutgifter och kostnader för informationssystem. Lokalutgifterna uppskattades då öka med över 20 procent och kostnaderna för informationssystem med cirka 30 procent fram till 2023.

Vad beträffar polisväsendet fortsatte arbetet med att utveckla planeringen av verksamheten och ekonomin våren 2019 med en utredning av polisväsendets resurser. I detta sammanhang granskades polisens resurser och eftersträvade kapacitet med utgångspunkt i hur resurserna fördelas och verksamheten stärks. I beredningen beaktades dessutom personalnivån 7 850 polismän i överensstämmelse med förvaltningsutskottets betänkande FvUB 5/2017 rd.

Inrikesministeriet har också startat ett projekt för att i överensstämmelse med regeringsprogrammet utarbeta en redogörelse om den inre säkerheten och att samtidigt lämna den skriftliga information som riksdagen har förutsatt om de åtgärder som har vidtagits med anledning av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 5/2017 rd. Redogörelsen för den inre säkerheten och en skriftlig redogörelse för verkställigheten av den tidigare redogörelsen kommer att lämnas i år.

Förvaltningsutskottet beklagar att regeringen inte har kunnat utarbeta den långsiktiga plan som förutsätts i uttalandet och som regeringen kan åta sig att följa. Ramförfarandet sträcker sig över fyra år och perioden är för kort med avseende på den systematiska verksamheten, särskilt som ramen för de sista åren av ramperioden redan under en längre tid upprepade gånger varit oralistiskt låga. Gång på gång har man varit tvungen att justera den uppåt. I sitt betänkande om den första redogörelsen för den inre säkerheten 2017 satte utskottet som mål att antalet poliser skulle motsvara 7 850 årsverken. Enligt utskottets uppfattning ställer sig också inrikesministeriet och Polisstyrelsen bakom målet. Målet är ett realistiskt minimum som kan uppnås och som överensstämmer med regeringens delmål på 7 500 årsverken 2023.

I betänkandet om redogörelsen, FvUB 5/2017 rd, förutsätter utskottet att en skriftlig utredning lämnas till utskottet innan en ny redogörelse lämnas. Detta för att utskottet i förväg ska kunna bedöma om regeringen i redogörelsen har beaktat det som sägs i betänkandet.

Utskottet anser att uttalande 1 fortfarande behövs.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen noga ger akt på hur bestämmelserna om en polis­mans rätt till nödvärn fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

Regeringen konstaterar att en ny polislagen (872/2011) trädde i kraft den 1 januari 2014. Ända sedan lagen trädde i kraft har regeringen noga gett akt på hur bestämmelserna om en polis­mans rätt till nödvärn fungerar och vidtar i förekommande fall åtgärder för att ändra lagstiftningen. Den nya polislagen har gällt i sex år. Det har därför ännu inte hunnit utformas så omfattande praxis för polis­mäns rätt till nödvärn att det skulle gå att bedöma hur bestämmelserna fungerar. Frågan bör följas upp ytterligare eftersom man kan utgå från att rättspraxis uppstår inom en rimlig tid.

Utskottet anser att uttalande 2 fortfarande behövs.

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

Samarbete mellan myndigheterna för bedömningen av hot eller hotande gärning

RP 333/2014 rd – R Sv 268/2014 rd

Riksdagen förutsatte att regeringen före utgången av 2017 till förvaltningsutskottet lämnar en sådan skriftlig utredning som avses i 47 paragraf 2 momentet i grundlagen om

1. hur myndigheter och andra aktörer med stöd av den nya lagstiftningen och trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ till polisen har anmält uppgifter som är nödvändiga för bedömning av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning
2. hur de anmälda uppgifterna har utnyttjats och verksamhetens effektivitet har förbättrats tack vare dem och
3. på vilket sätt olika former av samarbete mellan myndigheterna och dess effektivitet har utvecklats i och med reformen.

I berättelsen anses det i nuläget vara av största vikt att de gällande lagbestämmelserna, bland annat anmälningsrätten enligt 13 § 4 mom. i patientlagen, tillämpas så effektivt som möjligt. Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar att det finns regionala skillnader i hur yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har förmåga att tillämpa den lagstadgade rätten att underätta polisen om fara för liv eller hälsa. Därför är det av största vikt att hälso- och sjukvården får anvisningar på den punkten.

Social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet har samarbetat kring en gemensam uppfattning, baserad på nuvarande reglering, om hur utlämnande av uppgifter kan förbättras.

Under året inledde social- och hälsovårdsministeriet en utredning som gällde med vilka metoder uppföljning av anmälningar enligt 13 § 4 mom. i patientlagen kan genomföras. Också inrikesministeriet inleder åtgärder inom sitt eget förvaltningsområde för att samla in uppgifter för utredningen.

Utifrån villkoren för den nuvarande regleringen och anvisningar fortsätter ministerierna sitt samarbete för att samla in och utvärdera de uppgifter som nämns i riksdagens uttalande.

Syftet med uttalandet är att förbättra det praktiska myndighetssamarbetet genom effektivare informationsförmedling från social- och hälsovårdsmyndigheterna till polisen och från undervisnings- och kulturväsendet till polisen, framhåller utskottet. Utgångspunkten är att relevant information alltid ska förmedlas till polisen, om det är möjligt.

Det har gått så att den utredning som riksdagen förutsätter inte alls har lämnats till förvaltningsutskottet. Efter en del omständigheter har förvaltningsutskottet förutsatt att inrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet inom 2020 till utskottet lämnar en sådan skriftlig utredning som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen om 1) hur myndigheter och andra aktörer med stöd av den nya lagstiftningen och oberoende av bestämmelserna om sekretess på eget initiativ till polisen har anmält uppgifter som är nödvändiga för att bedöma

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

ett hot mot liv eller hälsa eller för att förhindra en hotande gärning, 2) hur de anmälda uppgifterna har utnyttjats och verksamhetens effektivitet har förbättrats tack vare dem och 3) på vilket sätt olika former av samarbete mellan myndigheterna och dess effektivitet har förbättrats i och med reformen (FvUU 46/2018 rd – EÅ 54/2018 rd).

Behovet av revidering av lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen

RP 348/2014 rd – RSv 334/2014 rd

Riksdagen har förutsatt att regeringen skyndsamt bereder en totalrevidering av lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen.

Inrikesministeriet tillsatte enligt berättelsen den 30 mars 2015 en arbetsgrupp med uppgift att göra en förutredning om behovet att revidera lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006). Projektet skulle vara slutfört den 31 januari 2018. Arbetsgruppen har dock fortsatt med sitt arbete efter att tidsfristen löpt ut. I januari 2020 startade justitieministeriet ett projekt för att se över häktninglagen och systemet för fängstransporter. Projektet har en stor inverkan på totalrevideringen av lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen. Enligt årsberättelsen bereder inrikesministeriet ett beslut om fortsatt mandat för arbetsgruppen för totalrevideringen.

Förvaltningsutskottet framhåller att arbetet fortfarande pågår och att uttalandet därför bör stå kvar.

Statsrådets redogörelse om den inre säkerheten

SRR 5/2016 rd – RSk 8/2017 rd

Riksdagen har förutsatt att regeringen

1. bättre än för närvarande säkerställer kapaciteten för de för den inre säkerheten centrala myndigheterna, dvs. polisen, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet, nödcentralverket, Tullen och migrationsverket, och genom att bland annat väsentligt stärka dessa myndigheters finansiella bas ser till att de har de förutsättningar som krävs för att sköta sina lagfästa uppgifter,
2. säkerställer att också åklagarväsendet, domstolarna och Brottspåföljdsmyndigheten ges väsentligt bättre möjligheter att realisera straffansvar,
3. rättar till de brister och missförhållanden i anknytning till den inre säkerheten som framgår av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 5/2017 rd och bygger upp beredskap för de hotfaktorer som nämns i betänkandet, satsar på utvecklingsobjekten och vidtar de andra åtgärder som tas upp i betänkandet

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

4. tar förvaltningsutskottets betänkande FvUB 5/2017 rd till grund för riktlinjerna och åtgärderna i anknäytning till den inre säkerheten och följer riktlinjerna i betänkandet också i arbetet med strategin för den inre säkerheten,
5. före utgången av 2020 ger förvaltningsutskottet en skriftlig utredning om de åtgärder som vidtagits med anledning av utskottets betänkande FvUB 5/2017 rd, och
6. före utgången av 2021 till riksdagen lämnar en ny övergripande redogörelse för den inre säkerheten och då redogör för lägesbilden för, hot mot och tillståndet för den inre säkerheten, medborgarnas upplevelse av säkerhet och kapaciteten och verksamhetsresultaten hos de myndigheter som har hand om den inre säkerheten, utvecklingsbehov och utmaningar i fråga om verksamheterna, utvecklingsåtgärder som krävs för att olika uppgifter ska kunna skötas ändamålsenligt samt för de mer långsiktiga ekonomiska resurserna och andra resurser som behövs för olika uppgifter

I berättelsen redogörs det för de åtgärder som vidtagits fram till dess att berättelsen lämnades. Regeringens redogörelse om den inre säkerheten (SRR 5/2016 rd) från den förra valperioden baserade sig på ett uttalande av riksdagen om utarbetande av en separat redogörelse för den inre säkerheten, som ingick i förvaltningsutskottets betänkande FvUB 7/2013 rd – RSv 77/2013 rd. Incitamentet till uttalandet var det faktum att den inre säkerheten som är av stor relevans för den övergripande säkerheten i vårt land upprepade gånger har åsidosatts nästan helt i utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelser. Redogörelsen beaktade emellertid inte på behörigt sätt riksdagens uttalande och redogörelsen fick stark kritik. Utskottet såg sig tvunget att i hög grad anpassa betänkandet till redogörelsen. Utifrån dessa premisser godkände riksdagen uttalandet ovan och tanken är att det innehållsmässigt också ska styra den nya redogörelsen. Avsikten är att redogörelsen heltäckande ska behandla de frågor som framgår av betänkandet om redogörelsen. Bland annat ska riktlinjerna i betänkandet tas in i redogörelsen om den inre säkerheten.

Uttalandet utgår också från att utskottet innan redogörelsen lämnas ska få en utredning som ger det möjlighet att på förhand bedöma riktlinjerna i redogörelsen i förhållande till betänkandet.

Organisationen för tillsynsmyndigheten för dataskyddet

RP 9/2018 rd – RSv 108/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder huruvida organisationen för tillsynsmyndigheten för dataskyddet bör utvecklas som ett ämbetsverk och vid behov bereder relevanta lagändringar i ärendet. Frågor som bör beaktas när organisationen utvecklas är bland annat bestämmande av administrativa påföljdsavgifter i verkets kollegiala organ och kraven i EU:s dataskyddsförordning om tillsynsmyndighetens självständighet och oberoende.

Dataombudsmannens byrå har funnits i anslutning till justitieministeriet sedan den inrättades. Byrån har skött sin verksamhet och sina avgöranden helt självständigt och ministeriet har inte inverkat på byråns arbetsordning eller verksamhetsplanering över huvud taget. Ministeriet har fört årliga resultatförhandlingar om mål och resurser med byrån, liksom med sina övriga ämbetsverk.

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

I samband med omorganiseringen av ministeriet den 1 maj 2019 koncentrerades styrningen av de ombudsmän som hör till justitieministeriets förvaltningsområde, exempelvis dataombudsmanen, till en av avdelningarna på ministeriet. År 2019 fick en utredare i uppdrag att utreda om de administrativa uppgifter som sköts av små och funktionellt sett självständiga fristående myndigheter inom förvaltningsområdet kan slås samman utan att deras självständiga ställning baserad på lagstiftning och internationella bestämmelser äventyras eller deras verksamhetsfält ändras. Utredningen utmynnade i två alternativa modeller. I den ena modellen skulle dataskyddsmyndigheten bilda ett ämbetsverk och förvaltningen skulle också ha hand om förvaltnings- och stöduppgifter för andra fristående myndigheter. Men alternativet togs inte som grund för den fortsatta beredningen, eftersom det ansågs vara viktigt att säkerställa att myndigheterna utövar oberoende tillsyn av varandra på behörigt sätt. Justitieministeriet fortsätter 2020 bereda omorganiseringen av specialmyndigheternas förvaltnings- och stöduppgifter.

Utskottet anser att uttalandet bör stå kvar. I nuläget har utskottet inte fått kännedom om några problem med organisationen av den lagstadgade tillsynsmyndigheten för dataskydd.

Ändring av lagstiftningen om sotning

RP 64/2018 rd – RSv 110/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer vilka konsekvenser revideringen av lagstiftningen om sotning har särskilt för brandsäkerheten samt för tillgången, kvaliteten och priserna på sotningstjänster. En skriftlig utredning om genomförandet av reformen ska lämnas till förvaltningsutskottet före utgången av 2021. Riksdagen förutsätter dessutom att regeringen utreder om det i framtiden finns behov av ett sotningsregister och hur en kund som anlitar sotningstjänster kan försäkra sig om att tjänsteleverantören uppfyller behörighetskraven för sotare.

Ändringarna i räddningslagen beträffande sotning trädde i kraft den 1 januari 2019. Övergångsperioden tog slut den 30 juni 2019. Författningsändringarna gällde huvudsakligen hur sotningstjänster ska ordnas när distriktssotningen och prisregleringen av den upphör.

Inrikesministeriet har tillsatt en grupp för uppföljning av sotningsreformen. Dess mandatperiod inleddes den 21 januari 2019 och går ut den 31 december 2020. Uppföljningsgruppen ska följa hur författningsändringarna genomförs, stödja den rikstäckande informationen om sotning och samla in data om hur reformen genomförs och vilka konsekvenser den har. I uppföljningsgruppen är sotningsbranschen, fastighetsbranschen och centrala myndigheter representerade.

Någon utredning av behoven av register har ännu inte inletts.

Lagstiftningen om sotningsverksamhet är fortfarande relativt ny och uppföljningen bör fortsätta. Enligt uppgifter hittills om tillämpningen av lagen har den fungerat som väntat, och inga större problem har kommit fram. Däremot har frågan om insynen i sotningspriserna aktualiserats. Bakgrunden till sotningsregistret är att det i riksdagsbehandlingen av lagen underströks bland annat att man vid bränder får bekräftelse från registret om lagstadgad sotning har skötts på behörigt sätt eller inte.

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

Bevakning av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning

RP 202/2017 rd – RSv 291/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen

1. noggrant bevakar hur fungerande och effektiv lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning är, vilka resultat den ger och hur rättsskyddet tillgodoses samt tillämpningen av lagstiftningen i övrigt

1. Av berättelsen framgår det att inrikesministeriet bevakar hur fungerande och effektiv lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning är, vilka resultat den ger och hur rättsskyddet tillgodoses samt tillämpningen av lagstiftningen i övrigt och gör det i första hand genom resultatstyrning och tillsyn.

2. senast före utgången av 2020 lämnar förvaltningsutskottet en i 47 paragraf 2 moment i grundlagen avsedd skriftlig utredning om den bevakning som avses i 1 punkten och resultaten av den, och

2. Inrikesministeriet tillsatte den 21 februari 2020 ett projekt med uppgift att bereda en sådan skriftlig utredning om lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen. Utredningen ska lämnas till förvaltningsutskottet före utgången av 2020.

3. senast före utgången av 2021 lämnar riksdagen en heltäckande, detaljerad redogörelse för hur lagstiftningen om underrättelseverksamhet fungerar, hur effektiv och framgångsrik den är, hur den behöver utvecklas, hur tillsynen och rättsskyddet utfallit samt för andra omständigheter som är relevanta i ärendet.

3. Inrikesministeriet tillsatte den 5 juni 2020 ett projekt för att bereda redogörelsen för hur lagstiftningen om underrättelseverksamhet fungerar, hur effektiv och framgångsrik den är, hur den behöver utvecklas, hur tillsynen och rättsskyddet utfallit och för andra omständigheter som är relevanta i ärendet. Redogörelsen ska lämnas till riksdagen före utgången av 2021.

Förvaltningsutskottet anser att uttalandet bör stå kvar i årsberättelsen.

Lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

RP 242/2018 rd – RSv 318/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp och utvärderar verkställigheten av polisens nya personuppgiftslagstiftning och uppmärksammar bland annat hur den nya på ändamålsbundenhet baserade regleringen fungerar, hur skyddet för personuppgifter genomförs, vilka konsekvenserna blir för polisens och andra myndigheters verksamhet samt hur behandlingen av personuppgifter övervakas, samt avfattar en detaljerad rapport om detta till förvaltningsutskottet före utgången av 2021.

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

Den nya lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) trädde i kraft den 1 juni 2019. I berättelsen framhålls det att regeringen följer upp och utvärderar verkställigheten av den nya lagstiftningen och avfattar en rapport till riksdagen före utgången av 2021. Inrikesministeriets polisavdelning ansvarar för beredningen av den del av rapporten som gäller Polisstyrelsen och polisförvaltningen som lyder under den. För skyddspolisens del är det inrikesministeriets enhet för nationell säkerhet som bereder rapporten.

Inrikesministeriets enhet för nationell säkerhet inleder 2020 ett projekt för att avfatta en detaljerad utredning till riksdagens förvaltningsutskott om hur den nya personuppgiftslagstiftningen har verkställts vid Skyddspolisen. Utredningen ska lämnas före utgången av 2021.

Uttalandet behövs fortfarande.

Ändring av lagar som gäller ansvarsområdet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

RP 10/2019 rd – RSv 20/2019 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan tillhandahålla tjänster av hög kvalitet i hela landet med hänsyn till bland annat behoven av personliga besök hos myndigheten, bristande tillgång till it-utrustning och brister i it-kunskaperna hos en del av befolkningen, nedsatt funktionsförmåga till följd av hög ålder eller sjukdom, vilket försvårar kontakterna med myndigheten, och tillgången till språktjänster på båda nationalspråken och på samiska.

Under året bereddes statsrådets förordning om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. I förordningen, som trädde i kraft den 1 februari 2020, föreskrivs det att ämbetsverket har 36 verksamhetsställen. Därmed säkerställdes det samma möjligheter att göra personliga besök på myndigheten efter att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inlett sin verksamhet som före omorganiseringen.

Enligt resultatavtalet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska uttalandet från riksdagens förvaltningsutskott beaktas genom att myndigheten 2020 gör en utredning om nödvändiga åtgärder för att trygga tillgången och tillgängligheten till högkvalitativa tjänster i hela landet. Utgångsläget är att det ska vara så lätt som möjligt att uträtta ärenden och att kunderna ska faktiska möjligheter att göra det. I utredningen beaktas bland annat de möjligheter som utvecklingen inom teknik och digitalisering för med sig för att förbättra tjänster och servicekanaler, behoven av personliga besök på myndigheten, bristande tillgång till it-utrustning och brister i it-kunskaperna hos en del av befolkningen, nedsatt funktionsförmåga till följd av hög ålder eller sjukdom, vilket försvårar kontakterna med myndigheten, och tillgången till språktjänster på båda nationalspråken och på samiska.

Uttalandet behövs och bör finnas kvar i berättelsen.

Utlåtande FvUU 16/2020 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet föreslår

att revisionsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 1.10.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Aki Lindén sd
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Ben Zyskowicz saml
ersättare Mari Rantanen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.